

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Uniuers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

2 Quibus modis Simonia contrahatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

dicendum in simonia & sacrilegij, & iniustitiæ crimine contineri. Nam simoniacus quatenus pretio vendit, quod vendere nequit, iustitiæ violator est, pretium enim siue iustum acquirit, quod acquirere prohibetur. Et propterea id restituere, Canonico iure compellitur, ut inferius dicam. Quia verò piè, & religiosè facta non tractat, ea vendendo, vel emendo contra Religionem facit; & ideo sacrilegij crimen admittit.

Quartò queritur, An simonia sit hæresis? Causa dubitandi est, quia *c. Fertur, & c. presbyter. 1. questione. 1. & c. Altare. primo questione quarta. & c. Quicumque sacerdos, eadem causa, & questione. & c. Non est. 1. questione 1. & c. Quoties de simonia*, Simoniaca hæresis nominatur, ergo simoniaci hæretici sunt. Dicendum est cum Sancto Thoma 2. 2. questione. 100. articulo. ad 1. Simonia cum tunc esse hæreticum, quando credit Dei gratiam, vel donum Spiritus sancti, vel rem aliam spiritualem posse pretio emi, vel vendi. Et talis hæreticus fuit Simon Magus, qui non solum voluit pretio, Dei gratiam, & donum emere, sed etiam credidit posse id iure fieri. Simoniacus verò, si solum factio ipso emat, vel vendat rem factam, & spiritualem, hæreticus mente non est; quia contra fidem nihil mente credit, sed est sacrilegus, quia divina piè & religiosè non tractat, ut debet: & factio ipso hæreticus censetur, quia pretio rem spiritualem vendit, aut emit. Ius autem Canonicum simoniacam hæresim appellat, quæ in Simonem Magum tanquam auctorem referretur: & simoniacos vocat hæreticos, qui Simonem eius criminis auctorem imitantur mente, vel opere.

Quintò queritur, Quare qui spiritualia pretio emunt, vel vendunt, simoniaci potius nominentur, quam Giezi? Siquidem Giezi longè ante Simonem Magum simoniæ crimen admittit? Respondeo cum Sancto Thoma secundo questione 100. articulo primo ad quartum, Simoniæ iure optimo à Simone Mago nomen accepisse, quia is pretio voluit emere. Dei donum, ut venderet, & ita voluntate, & animo spiritualia emit ac vendidit: Giezi verò quarto Regum. quinto. fuit doni Dei solum venditor, non emptor. Deinde Simon Magus in Ecclesia Enangelica fuit primus; qui spiritualia & divina voluit emere & vendere.

Sextò queritur, An simoniæ crimen sola voluntate, & animo sine opere externo contrahatur? Glossa in *c. Tua nos in verbo (Culpabiles) de simonia, & cap. Qui studet, & c. Quicumque studet, primo questione primo*, videtur innuere; sola voluntate sine facto, vel opere externo non suscipi. Vnde quidam iuris pontificij periti dixerunt, in definitione simoniæ, cum dicitur: simonia est studiosa voluntas emendi, vel vendendi, quod est spirituale, esse addendum (opere subsecuto) Alij verò tradiderunt, simoniam sola voluntate contrahi in his, quæ iure naturali, & diuino tanquam simoniæ labe infecta damnantur, non autem in his, quæ iure tantum Canonico ventantur, in his enim requiritur, inquit, factio, vel opus externum.

Dicendum est, simoniæ crimen posse sola voluntate, & animo committi; ut si quis spe, vel cupiditate commodi temporalis rem spiritualem contulerit, non aliter collaturus, datum siue: nam par ratione sola spe, vel studio lucri ex mutuo, vltimè crimen admittitur, *cap. 1. 1. questione 3. Item in cap. Quicumque, & c. Qui studet. 1. quest. 1. Quicumque studet pretio rem spiritualem dare, vel accipere, simoniæ prauitate inicitur.*

Præterea in *cap. Tua nos de simonia, Innocentius 3. sic ait: (Si tamen is, qui talem donationem facit, ea intentione ducatur, ut per temporalia bona, quæ offert, spiritualia valeat adipisci, & clerici, qui cum in fratrem admittunt, non essent eum, nisi commoda temporalia perciperent, admittunt, sine dubio tum ille quam isti apud districtum Iudicem, qui seruator est eorum, & cognitor se-*

Instit. Moral. Par. 3.

cretorum, culpabiles iudicantur.) Culpabiles, videlicet simoniæ peste inquinati. Quod autem Glossa, & iuris Canonici consulti dixerunt, simoniæ crimen sola voluntate non contrahi: eum puto sensum habere, quod attinet ad penam iure in simoniacos constitutam. Nam simonia sola voluntate commissa, pena non afficitur. *capite ultimo de simonia*: & sicut sola voluntate suscipitur, sic sola voluntate deletur. Quod vero pertinet ad delicti culpam, sola voluntate & animo contrahitur. *Sic Panormitanus in c. Tua nos, de simonia.*

Quibus modis simonia contrahatur.

CAPVT II.

PRIMO queritur, Quotuplex sit simonia? Respondet, triplicem esse: aut enim sola voluntate suscipitur, & hæc vulgo dicitur Mentalis: Aut pacto, & conuentione contrahitur, quam appellant conuentionalem: Aut opere, & factio committitur, hæc realem vocant. Quidam simoniam solum diuidunt in Mentalem & Realem: sed hi sub reali conuentionalem comprehendunt.

Alij verò simoniam faciunt duplicem, Mentalem, & Conuentionalem. Sed necesse est, ut hi realem reuocent ad conuentionalem.

Nos verò iuris Canonici peritos secuti, simoniam in tria membra pattimur, Mentalem, Conuentionalem, & Realem. Aut enim mente tantum, aut pacto solum, aut factio, siue reipsa committitur. Mentalis simonia est, cum commodum temporale datur, vel accipitur spe, vel cupiditate aliquid spirituale consequendi sine vilo pacto expresso, vel tacito: ut si quis sacramentum ordinis administret, vel beneficium in clericum confert sola voluntate temporale commodum assequendi.

Simonia conuentionalis est, cum quis dat, vel accipit spirituale pacto expresso, aut tacito, ut det, vel accipiat commodum temporale: vel cum quis dat, aut accipit commodum temporale ea pactio, ut det, vel accipiat rem spirituales, veluti cum quis beneficium clerico confert ea conditione, ut ab eo temporale emolumentum recipiat: vel cum Titius Caio pecuniam dat ea lege, ut ab eo beneficium Ecclesiasticum recipiat. Itaque si quod spirituale est, fuerit datum, vel acceptum ex conuentione, & nondum temporale lucrum redditum, tunc conuentionalis est simonia. E contrario quoque conuentionalis est simonia, cum datum est & acceptum temporale commodum ex pacto, nondum data, & accepta re spirituali.

Simonia realis est, cum ex parte dantis & accipientis re ipsa completur, hoc est, cum datum est, & acceptum ex pacto tum spirituale, tum temporale commodum & emolumentum. In simonia verò conuentionali pacto aliquando est expressa, aliquando tacita: utraque verò iure Canonico prohibetur. *c. Quam pio. primo questione secunda. & c. Pactiones, de Pactionibus. c. Quæstum, de rerum permutatis.*

Secundò queritur, Quibus modis simonia contrahatur? De hoc Glossa 1. primo questione prima in summa, & S. Thomas 2. 2. questione. 100. articulo. 5. contrahitur simonia, ut constat ex *c. Sunt nonnulli. 1. questione. 1. tribus modis*: Aut enim spirituale datur ab aliquo, ut ipse recipiat munus ab obsequio, vel munus à manu, vel munus à lingua. Munus à manu dicitur pecunia, vel quæuis alia res pecunia æstimabilis, & quæ manu apprehendi potest, ut liber, vel vestis. Munus ab obsequio, est ministerium quo quis infertur alteri. Munus à lingua, fauor, vel patrocini-

Xx 3 nium,

nium, vel preces hominum, cum V. g. aliquis dat alteri rem spiritualem, ut ille ipsi faueat apud Principem, vel ut ille Principem oret, vel ut ipsi apud Principem laudet.

Contrahitur itidem simonia aliquando ex parte eius, qui rem spiritualem dat, Aliquando ex parte eius, qui recipit spiritualia: Aliquando ex parte utriusque. *Glossa, l. q. 1. in Summa.*

**De Simonia crimine, quod admittitur in
Sacramentis administran-
dis.**

CAPVT. III.

PRIMUM quaeritur, An fas sit ei, qui Sacramentum administrat, mercedem accipere ratione operæ & laboris, quem sustinet in Sacramento conferendo? Dux sunt sententiarum Catholicorum; una asserentium, fas esse: quia stipendium non accipit ille ratione Sacramenti quod confert, sed ratione laboris & operæ, quam locat: & quicquid iure potest mercede suam operam locare. Adrianus *Quodlib. 9. articulo primo*, censet id esse licitum, & citat Altiopodensem *libro tertio. tractu. 27. capit. 2. quæstion. 2.* Armacanum *libro decimo quæstionum Armenorum capite decimo.* S. Sotus uenturam in quarta *Distinctione vigesima qui ita, articulo 4. quæstione vltima*, ubi tractans illud Apostoli. *1. Corinth. 9.* (Qui seminat spiritualia, &c.) Si hoc inquit, non intendit principaliter, immo carnalia meret, ut se sustentet, & spiritualia seminat, nulla est auaritia, nulla mercatio, sed manifesta iustitia, ut multiplex exemplo probat Apostolus. Ex hoc patet, quod si Doctor, Consultarius, Medicus, & alij, qui laborant de consilio, siue doctrina, pretium accipiunt propter laborem ad sustentationem, nulla culpa, nulla est Simonia. Si quis tamen venderet donum diuinitus datum, non suum laborem, iudicaretur Simoniacus. Similiter dicendum est de celebratione Missarum, & similibus. Sic ille. Citat etiam Riccardum in quarto *Distinctione vigesima quinta, articulo quarto, quæstione secunda*, ubi agens de Episcopo recipiente procuracionem iuxta id, quod habetur in *c. Cum sit Romana, de Simonia*, dicit, eum procuracionem accipere tanquam debitam pro suo labore secundum determinationem Ecclesiæ. Et in Responcione ad octauum, clericis, inquit, dicitur & psalteria pro mortuis, si pecuniam accipiant pro suo labore, non peccant, si indigent, & ad hoc alias non tenentur. Producit quoque auctoritatem. *Glossa in c. Significatur de Preben.* ubi ait: licet sacerdoti locare operas ad certum tempus, & recipere mercedem pro suo labore, si alias ratione beneficij ad hoc non tenetur.

Idem docet alia *Glossa in c. Præcipimus, vigesimo primo quæstione secunda*. Allegat insuper Hostiensem post Gofredam in *Summa, titulo de Simonia, § Qualiter committatur*. Probat itidem *ex c. clericis primo quæstione secunda*, ubi legitur: (Clerici omnes, qui Ecclesiæ fideliter vigilantique deseruiunt, stidentia sanctis laboribus debita secundum seruitij sui meritum, per ordinationem Canonum à Sacerdotibus consequantur.) Item Gratianus in *c. Ecclesiæ 13. quæstione 1.* multis exemplis scripturæ sanctæ ostendit, sacerdotibus deberi stipendia; quia in Ecclesia laborant. Maior in quarto *Distinctione vigesima quinta, quæstione prima, § sed aliqui tenent*, eiusdem est sententiæ, immo subiicit hæc verba: (Præterea aliud est, quod multum mouet, facultas nostra à triginta quatuor annis præteritis contra F. Ioannem Angeli, qui in quarto articulo sic prædicabat: curatus parochialis nihil debet recipere à Parochianis, suis pro confessione, & Sacramentorum administratione, sic definit: Hæc propositio est contra dispositionem iuris naturalis & diuini expresse, ideo falsa & notorie hæretica. Nam sacerdos non accipit pro Sacramen-

tis, sed pro earum administratione, quæ actionem, & laborem importat.

Præterea Scotus in quarto *Distinctione quinta quæstione secunda*, ad finem sic ait: (si autem sacerdos nitatur vendere actum baptismationis, potest ille, qui offert paruum, emere, non intendens actum illum emere, in quantum est sacramentalis, sed laborem sacerdotis in illo actu, sicut conducuntur hodie sacerdotes ad celebrandum Missas, non ut ipsi vendant, & alij emant actum celebrationis, in quantum est sacramentalis (quod absit) sed ipsi vendunt laborem, & alij emunt eum: quia oportet videri quæque de suo labore victuare, & vitam acquirere.) Sic ille Burius in *c. suam nobis, de simonia*, ait, consuetudine introduci posse, ut temporale commodum deat, & accipatur ob laborem in rebus spiritualibus, non autem ob res ipsas spirituales.

Secunda sententia est Durandi & Paludani in 4. *Distinctione 25 quæstion. 3.* & Panormitani in *cap. suam nobis, de simonia, num. 4.* asserentium non posse operam & laborem in sacramentis conferendis pretio emi, vel vendi: quemadmodum nefas est sacramentum pretio dare, vel accipere. Ratio eorum est, quia opera, & labor eiusmodi est omnino necessarius ob sacramentum conferendum, nec enim potest à sacramenti administratione separari: ergo eodem iure prohibetur huiusmodi laborem pretio vendere, vel emere, quo prohibetur sacramentum pretio dare, vel accipere. Caietanus, 2. 2. *quæstion. 180. articulo 3. ad dubium secundum*, & Sotus, *lib. 9. de iustitia, quæstione 6. articulo 1.* Auctores harum duarum opinionum hunc in modum conciliant. Labor, inquit, quem in sacramentis administrandis, quis suscipit, aut est per se necessarius, & per se coniunctus cum sacramenti administratione, aut solum est ex accidenti coniunctus. Primum laborem nefas est pretio vendere, vel mercede locare; secundum non item. Ratio est, quia primus labor separari non potest ab actione, qua sacramentum confertur: secundus vero labor potest separari. V. g. Si quis petat à Presbytero, ut rem diu nam faciat certis diebus, aut ter, vel quater in hebdomada, mensis, vel anno, vel in certo templo, sacello, oratorio, vel certo altari, potest ille presbyter operam suam, vel laborem mercede locare, quia is labor non est per se coniunctus cum sacrificio Missæ: & sacerdos eo ipso quo obligatur ad rem diuinam certis diebus, vel certo loco, vel altari faciendam, obstringitur obligatione pretio estimabili, si quidem aliquid de sua libertate, & iure detrahit.

Iter itidem facturus est, ac proinde itinetis impensas: at verò nequit presbyter eum laborem pretio vendere, quem omnino pro se missæ sacrificium requirit ac postulat. Pari ratione si presbyter vocatur, ut poenitentis alicuius longè distantis confessionem audiat, quam ratione sui muneris & officij alioqui audire non cogitur; potest laboris, & molestiæ in itinere faciendo mercedem accipere: quamuis nequeat pretio vendere laborem, quem sustinet in confessione audienda. Hactenus ex Caietano, & Soto. Panormitanus quoque in *cap. suam nobis de simonia, num. 12.* & Innocentius in *cap. Quoniam: Ne Prælati vices suas*, aium, iure posse sacerdotem alienum locare operas suas spirituales, non directè, ut recipiat mercedem, sed ut compenset id, quod sua interest, vel damnum quod patitur in exhibendo se presentem, vel in mora trahenda. Spiritualia conferendos nam eiusmodi operam gratis præstare nullo iure compellitur. Et hoc modo, inquit, intelligitur, *Glossa 21. quæst. 2. cap. Præcipimus.*

Certi iuris est, nefas esse, pretio spiritualia dare. *cap. Cum in Ecclesia, de simonia.* Certum itidem est, ius esse ministris sacramentorum accipere id quod dari consuevit eis, ut postea dicemus; item id, quod datur in subsidium vite necessarium, & hoc est id quod requiritur ad vitam sustentandam, id enim ius naturale & diuinum concedit. Vnde Christus Dominus, *Mat. 10. Luc. 10.* (Dignus est operarius merce-